

La frase del dia

“No votarem per una cosa [al Parlament i sobre el ‘Brexit’] que va en contra de l’interès d’Escòcia”

Nicola Sturgeon, PRIMERA MINISTRA D’ESCÒCIA

Tribuna

Josep M. Comajuncosa. Professor d’economia d’Esade Business and Law School

Creixement dèbil

Hi ha una nova epidèmia que s’està estenent per tota l’economia global: el creixement dèbil. S’estén tant entre les economies desenvolupades com entre les emergents. Als Estats Units i a Europa el creixement és menor al que s’observava abans de la crisi. El Japó torna a estancar-se. Dels BRICS, dos estan en recessió (el Brasil i Rússia), Sud-àfrica gairebé no creix, la Xina ha vist caure la seva taxa de creixement de l’11-12% al 6,5%, i només l’Índia sembla evolucionar millor. Molts països exportadors de matèries primeres tenen dificultats per la caiguda dels preus.

LES ECONOMIES ES MOUEN cíclicament al voltant d’una tendència o creixement potencial. Hi ha períodes de recessió on el PIB creix per sota la tendència o decreix, i períodes de fortlesa on el creixement supera la tendència. El que s’està observant, però, a bona part de l’economia global és una tendència més dèbil, un potencial de creixement menor.

LA GRAN RECESSIÓ INICIADA EL 2008 va ser d’entrada una caiguda cíclica, molt profunda, del creixement. Les dificultats per recuperar-se de manera sòlida d’aquesta recessió, amb un creixement molt dèbil, mostren que el que s’ha reduït també és el potencial de creixement de moltes economies.

HI HA DIVERSOS FACTORS que expliquen aquesta disminució del potencial de creixement. Un primer és el gran volum de deute acumulat en la darrera fase expansiva. Quan es fa necessari retornar el deute cal gastar menys, i la primera despesa que es retalla és la inversió en béns d’equip i tecnologia. Això afecta negativament la capacitat de produir béns i serveis (productivitat) i redueix el potencial de creixement. El percentatge del PIB dedicat a la inver-

sió va caure força els anys 2008/2009, com acostuma a passar en les recessions, però no ha augmentat els anys posteriors, en què l’economia global ha iniciat la recuperació.

AQUEST FENOMEN ÉS ANOMENAT com la manca global d’inversió (*investment slump*) i s’afegeix a un altre problema, l’excés global d’estalvi (*savings glut*). Alguns dels països més productius del món acumulen any rere any grans superàvits per compte corrent: és el cas de Japó, Alemanya i altres països europeus més petits, entre els desenvolupats i, sobretot, de la Xina i els grans exportadors de petroli entre les economies emergents. Els països amb grans superàvits per compte corrent exporten molt més del que importen, o en al-

“Per reforçar el creixement calen reformes. El problema és que aquestes donen resultat a llarg termini, però a curt termini tenen costos. I per tant, es posposen

tres paraules, produeixen molts més béns i serveis dels que consumeixen. La diferència entre una cosa i l’altra és estalvi. L’estalvi també està incentivat per l’envelliment de la població i el temor que en el futur els sistemes públics de pensions no puguin pagar unes prestacions com les actuals. I també l’augment de les desigualtats genera estalvi. Aquesta fa que els ingressos dels assalariats siguin cada vegada menors respecte dels ingressos d’aquells que guanyen bàsicament rendes del capital i beneficis empresarials. Les persones amb menys ingressos gasten en consum una part molt elevada dels seus ingressos, mentre que les persones més riques en gasten un percentatge menor i estalvien més.

IDEALMENT AQUEST ESTALVI creixent s’hauria de dedicar a finançar una inversió més elevada. La petita o gran empresa que té beneficis hauria de comprar maquinària o tecnologia, les persones amb més ingressos, o els gestors dels seus fons d’inversió, haurien de deixar els seus diners a empreses perquè comprin maquinària i tecnologia. Però, per diverses raons, la inversió no creix suficientment: el procés de reducció del deute (despallanquejament) de les empreses tant als països desenvolupats com als emergents, la menor demanda de béns de capital del sector energètic, o una major aversió al risc per l’augment de les incerteses geoestratègiques. Com a conseqüència, la productivitat, la capacitat de produir béns i serveis, millora molt poc. I disminueix el creixement potencial.

PER REFORÇAR EL CREIXEMENT calen reformes. El problema és que aquestes donen resultat a llarg termini, però a curt termini tenen costos. I per tant, es posposen. Però no es poden posposar indefinidament. En continuarem parlant...

De set en set

Joaquim Nadal i Farreras

Fundació Irla

A Catalunya hi ha moltes fundacions. Algunes amb finalitats específiques i d’altres vinculades a entitats, associacions i, també, partits polítics.

Sovint ignorem per a què serveixen iquina és la seva activitat, si bé hem de confiar que el Protectorat de Fundacions vetlla pel compliment dels seus objectius fundacionals.

En els darrers anys, la Fundació Josep Irla, vinculada a Esquerra Republicana de Catalunya, primer presidida per Josep Huguet i ara per Joan Manuel Tresserras, i ben dirigida per Josep Vall, s’ha dedicat a temes de formació, divulgació i recerca. I, més explícitament, a rescatar el passat perdut, ignorat o simplement esborrat. La tasca duta a terme en la recuperació de les biografies de personatges rellevants de la nostra història contemporània, i vinculats al republicanisme, és molt meritòria. Els volums publicats, curosament editats i ben il·lustrats, són molt nombrosos.

Vull referir-me només a tall de mostra al llibre de Giovanni C. Cattini dedicat a *Joaquim de Camps i Arboix, un intel·lectual en temps convulsos* (2015); al de Francesc Marco Palau, *Francesc Dalmau, de Normandia a Palamós* (2015), i al més recent de Jordi Bohigas, *Salvador Albert, literat i polític republicà al servei del país dels taps* (2016).

Cadascun, amb aportacions singulars. De Camps i Arboix descobrim el pas de l’activisme a la historiografia i el desarrelament gironí forçat; de Francesc Dalmau, l’exili juvenil, la gran aventura resistent i la recuperació democràtica, i de Salvador Albert, la seva gran contribució política al primer terç del segle XX, el seu pas com a ambaixador d’Espanya a Brussel·les i la immensa tristesa del seu empresonament franquista i la seva mort apartat de l’Empordà estimat.

Rescatar de l’oblit i situar en la història, fent justícia, una tasca lloable.

Sísif

Jordi Soler

